

Jaarverslag 2009

23 maart 2010

Postbus 5000
4700 KA ROOSENDAAL

www.rekenkamerwestbrabant.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	5
1.1. Inleiding	5
2. Doelstellingen en organisatie	6
2.1. Wettelijke grondslag	6
2.2. Missie en onderzoeksprotocol	6
2.3. Interne organisatie en overleg	7
3. Uitvoering onderzoeken	9
3.1. In onderzoeksprogramma opgenomen onderwerpen	9
3.2. Uitvoering onderzoeken	9
3.3. Onderzoeken / rapportages per gemeente	12
4. Financieel overzicht	14
4.1. Inleiding	14
4.2. Resultatenrekening 2009	14
4.3. Balans	15
4.4. Resultaatsbestemming	16
Bijlagen	
Bijlage 1: Nevenfuncties leden Rekenkamer West-Brabant	17
Bijlage 2: Overzicht onderzoeksprogramma 2009	19

1. Inleiding

1.1. Inleiding

Voor u ligt het vierde jaarverslag van de Rekenkamer West-Brabant. Het betreft het jaarverslag over 2009. In het kader van de toenemende behoefte aan transparantie overeenkomstig de diverse "governance code's" heeft ook de Rekenkamer een ontwikkeling in haar verslaglegging ingezet. Het voorliggende verslag is een eerste verbetering in de verantwoording van haar werkzaamheden. De komende jaren zal de Rekenkamer toewerken om haar verslag in overeenstemming te brengen met de voor overheidsgerelateerde organisaties geldende normen.

2. Doelstellingen en organisatie

2.1. Wettelijke grondslag

Gemeentewet

Het functioneren van de Rekenkamer West-Brabant vindt zijn juridische grondslag in de Gemeentewet. In het kader van de dualisering is daarin vanaf 2006 opgenomen dat gemeenten een rekenkamer of rekenkamerfunctie moeten instellen. De rekenkamer(functie) onderzoekt de *doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur.*

Samenwerking tussen 9 gemeenten

In oktober 2005 werd door de gemeenten Bergen op Zoom, Geertruidenberg, Halderberge, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen en Zundert besloten om te komen tot samenwerking bij de uitoefening van de rekenkamerfunctie. Vanaf 2007 resp. 2009 hebben ook de gemeenten Moerdijk en Etten-Leur zich hierbij aangesloten.

Het samenwerkingsverband had aanvankelijk betrekking op de periode 2006-2008. In 2008 hebben de gemeenten de werking geëvalueerd en besloten om het samenwerkingsverband in de periode 2009-2012 voort te zetten.

Verordening Rekenkamercommissie en Convenant

Met het oog op deze samenwerking hebben de gemeenteraden elk een gelijklopende "Verordening rekenkamercommissie" vastgesteld waarin de taken, bevoegdheden en hoofdlijnen in de werkwijze zijn beschreven. Met het oog op de praktische invulling is tussen de negen gemeenten tevens een "Convenant betreffende de samenwerking van rekenkamercommissies" gesloten, waarin nadere afspraken zijn vastgelegd m.b.t. de te volgen werkwijze en kostenverdeling.

2.2. Missie en onderzoeksprotocol

De missie van de Rekenkamer West-Brabant luidt:

"De Rekenkamer West-Brabant wil met zorgvuldig onderzoek en een positief-kritische houding bijdragen aan de transparantie van het gemeentelijk handelen en het verbeteren van de kwaliteit van het lokale bestuur."

De zorgvuldigheid wordt geborgd in de wijze waarop het onderzoeksproces verloopt. De belangrijkste aspecten van de bij de onderzoeken te hanteren werkwijze zijn op 3 maart 2006 vastgelegd in het Onderzoeksprotocol. Dit protocol is opgenomen in de website van de rekenkamer (www.rekenkamerwestbrabant.nl).

De missie en het onderzoeksprotocol zijn ook in 2009 bepalend geweest bij de selectie van de te onderzoeken onderwerpen en de uitvoering van de uitgevoerde onderzoeken.

2.3. Interne organisatie en overleg

Algemene vergadering

Het bestuur van de Rekenkamer wordt gevormd door de voorzitter en leden van de Rekenkamer. Het bestuur komt periodiek (in beginsel 2-wekelijks) bijeen. In 2009 waren er 25 vergaderingen. Alle vergaderingen worden genotuleerd en in de volgende vergadering vastgesteld.

Samenstelling Rekenkamer 2009

Leden

Op grond van de Verordening bestaat de rekenkamercommissie uit minimaal vijf en maximaal acht externe leden. De benoeming vindt in aansluiting op de hiervoor genoemde periode plaats tot en met 31 december 2012. In geheel 2009 bestond de Rekenkamer West-Brabant uit vijf leden. Dit waren:

De heer drs. R.J.A. Clayden, voorzitter

De heer dr. J. Naafs, plv. voorzitter

Mevrouw mr. drs. A.M.M. van Breugel

De heer drs. M.G. van Schadewijk

Mevrouw E.M. De Jong-Stabel

In bijlage 1 zijn de nevenfuncties van de leden van de Rekenkamer opgenomen.

Secretaris

De Rekenkamer wordt ondersteund door de secretaris, drs. W. de Schipper. De secretaris ondersteunt de leden van de Rekenkamer door inhoudelijke en procesmatige voorbereiding en begeleiding van de onderzoeken en uitvoering van de secretariaatstaken.

Interne organisatie

De Rekenkamer is verantwoordelijk voor de uitvoering van de onderzoeken en de uiteindelijke conclusies en aanbevelingen. Hiertoe hanteert zij, op basis van het onderzoeksprotocol een methode van uitbesteden van de onderzoeken aan deskundige externen. In paragraaf 3 wordt nader ingegaan op de onderzoekswijze.

Begeleidingsteams

Om op praktische wijze sturing te geven aan de onderzoeken wordt hiertoe per onderzoek een begeleidingsteam geformeerd waaraan wordt deelgenomen door twee (en bij grote onderzoeken in meer gemeenten, soms drie) leden van de Rekenkamer.

De Rekenkamer heeft in 2009 12 onderzoeken en 3 quick scans uitgevoerd. Aangezien enkele onderwerpen gelijktijdig in meer gemeenten plaatsvonden, hadden de onderzoeken betrekking op 9 verschillende onderwerpen c.q. werden 9 begeleidingsteams geformeerd.

Inclusief de introductiebijeenkomsten en presentaties van de eindrapportages waren er in 2009 137 bijeenkomsten van de begeleidingsteams.

Onderzoekers

Met het oog op de kwaliteit worden per onderwerp onderzoekers geselecteerd die op grond van hun kennis en ervaring het meest geschikt worden geacht om het onderzoek uit te voeren.

Eigen ontwikkeling van deskundigheid

De Rekenkamer West Brabant is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). De diverse bijeenkomsten worden door de leden bijgewoond om zorg te dragen dat landelijke ontwikkelingen worden bijgehouden.

Ook regionale gemeentelijke ontwikkelingen worden intensief gevolgd, waardoor een goed beeld bestaat over wat er in de individuele gemeentes speelt.

3. Uitvoering onderzoeken

3.1. In onderzoeksprogramma 2009 opgenomen onderwerpen

Op grond van de Gemeentewet bepaalt de Rekenkamer op onafhankelijke wijze de in onderzoek te nemen onderwerpen. Daarbij is in de Gemeentewet wel een bepaling gevoegd waarin wordt aangegeven dat "de rekenkamer op verzoek van de raad een onderzoek kan instellen." Als onderdeel van de voorbereiding van het onderzoeksprogramma stelt de Rekenkamer de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid om zo'n verzoek in te dienen.

Om invulling te geven aan zijn regionale functie stelt de rekenkamer daarbij zelf enkele thema's voor die gezien hun aard geschikt geacht worden voor uitvoering in meer gemeenten. De gemeenteraden kunnen bij het indienen van hun verzoek ook aangeven dat zij willen deelnemen aan een van deze thema's. Langs deze weg is in 2009 voor vier gemeenten voorzien in onderzoek naar het onderwerp "Re-integratiebeleid."

Daarnaast werden in het jaarplan 2009 onderzoeken opgenomen naar:

- Sturing grote projecten (Roosendaal en Etten-Leur)
- Inhuur externen (Roosendaal)
- Programmabegroting (Bergen op Zoom)
- Grondbeleid (Bergen op Zoom)
- Personeelsbeleid (Zundert)
- Subsidieverlening (Oosterhout)
- Privatisering sportaccommodaties (Halderberge)
- Nakoming toezeggingen (quick scans in Etten-Leur en Moerdijk)
- Effecten woonbeleid starters (quick scan, Halderberge)

In bijlage 2 zijn per onderzoek / quick scan de onderzoeksvragen weergegeven.

3.2. Uitvoering onderzoeken

Het doel van rekenkameronderzoek is dat gemeenten en in het bijzonder de gemeenteraden nut hebben van rekenkameronderzoek. Dat vereist:

- een (wederzijds) interactieve houding;
- een op de behoeften aansluitende onderwerpselectie;
- een kwalitatief hoogwaardige, strikt op feiten gebaseerde uitvoering van het onderzoek;
- heldere, voor raadsleden goed toegankelijke rapportages met bruikbare aanbevelingen.

Dit resultaat dient te worden geborgd door de werkwijze die in het onderzoek wordt toegepast. Terugblikkend op de ervaringen in het verslagjaar 2009 meent de Rekenkamer dat in hoofdlijnen aan de bovengestelde resultaatsdoelen is voldaan, maar dat op onderdelen ook noodzaak en ruimte is voor verbetering. Onderstaand wordt kort per stap in het onderzoek de huidige werkwijze beschreven, alsook de voorgenomen verbeterpunten.

voorbereiding onderzoeken

Bij de voorbereiding van de onderzoeken vindt een eerste oriëntatie plaats op basis van raadpleging van onder meer het raadsinformatiesysteem. Op basis daarvan wordt gekomen tot de definiëring van de onderzoeksvragen en bijpassende onderzoeksaanpak.

Om een goed inzicht te krijgen in de informatiebehoefte van de gemeenteraad heeft in 2009 bij enkele onderzoeken als onderdeel van de voorbereiding ook een gesprek plaatsgevonden met een vertegenwoordiging van raadsleden. Dit heeft op onderdelen geleid tot verdere aanscherping van de onderzoeksvragen; in het bijzonder werden in deze gesprekken ook concrete aandachtspunten benoemd waaraan voor zover mogelijk bij de uitvoering van het onderzoek dan ook concreet aandacht is gegeven.

De Rekenkamer wil deze interactieve werkwijze ook in volgende onderzoeken toepassen.

selectie onderzoekers

Een cruciale stap in het onderzoeksproces is de selectie van de onderzoekers. De Rekenkamer beschikt over een database waarin is opgenomen welke bureaus diensten aanbieden op het gebied van rekenkameronderzoek c.q. op welke terreinen deze kennis en ervaring hebben.

Op basis van de voorbereiding c.q. gedefinieerde onderzoeksvragen vindt een voorselectie plaats van potentieel in aanmerking komende bureaus. Daarbij wordt met behulp van de site van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamerfuncties (NVRK) nagegaan welke rapportages over het betreffende onderwerp al eerder zijn uitgebracht en worden eventueel referenties gevraagd. Op grond hiervan wordt tot een voorselectie gekomen van bureaus die worden uitgenodigd tot het indienen van een offerte. Na beoordeling van de offertes worden de 2 of 3 meest geschikte kandidaten uitgenodigd voor een nadere toelichting en wordt tot een definitieve opdrachtverlening gekomen.

Op basis van de ervaringen in 2009 is gekomen tot aanscherping van de voorwaarden waaronder de onderzoeken worden uitgevoerd. Met name wordt de betaling van termijnen gekoppeld aan bereikte mijlpalen in het onderzoek, en wordt de mogelijkheid opgenomen om bij onvoldoende kwaliteit de opdracht voortijdig te kunnen beëindigen.

introductie onderzoeken en quick scans

Bij de start van de onderzoeken en quick scans vindt introductie plaats bij de gemeenten. In het algemeen is deze stap in 2009 goed verlopen. Deze werkwijze zal ook in volgende jaren worden voortgezet.

uitvoering onderzoeken

Bij diverse onderzoeken is de oorspronkelijke planning overschreden. Dit heeft verschillende oorzaken.

Geconstateerd wordt dat de medewerking vanuit de gemeenten in nagenoeg alle onderzoeken als constructief is aan te merken. Een knelpunt is echter veelal dat de voor het onderzoek benodigde informatie niet of niet voldoende geordend beschikbaar blijkt te zijn. Uit een oogpunt van zorgvuldigheid wordt tot dusver steeds de gelegenheid geboden om alsnog tot aanlevering van aanvullende informatie te komen. De ervaring is echter dat dit tot een aanzienlijke verlenging van de doorlooptijd leidt, terwijl de aanvullingen slechts in beperkte mate tot

meerwaarde voor het onderzoek leiden. De Rekenkamer is daarom voornemens om in volgende onderzoeken strikt de hand te houden aan termijnen waarbinnen relevante informatie beschikbaar dient te zijn.

De doorlooptijd wordt in een aantal situaties ook verlengd doordat de Rekenkamer na oplevering van het eerste concept van de Nota van Bevindingen moet constateren dat de rapportage nog van onvoldoende kwaliteit is c.q. op onderdelen verdieping behoeft. Voor een deel is dit inherent aan het onderzoeksproces; het is echter ook aanleiding geweest om, zoals hiervoor aangegeven, tot een aanscherping te komen van de voorwaarden waaronder de opdrachten worden verleend.

hoor en wederhoor

Bij het ambtelijk wederhoor wordt de organisatie in de gelegenheid gesteld om te verifiëren of de feiten juist en volledig zijn. In de situatie waarbij het veldwerk voor de onderzoeken wordt gedaan door externe onderzoekers is dit een essentiële stap in de borging van de kwaliteit van het onderzoek. Het algemene beeld is dat de ambtelijke reactie met grote aandacht wordt opgesteld.

Nadat de bevindingen definitief zijn vastgesteld worden de conclusies en aanbevelingen geformuleerd, en wordt het College in het bestuurlijk wederhoor in de gelegenheid gesteld om zijn reactie kenbaar te maken. Indien de inhoud daartoe aanleiding geeft, geeft de Rekenkamer daar in het Nawoord nog een inhoudelijke reactie op.

In enkele situaties heeft de Rekenkamer geconstateerd dat in de bestuurlijke reactie opmerkingen worden opgenomen die naar hun aard in de fase van ambtelijk wederhoor hadden gepast. Dit kan er toe leiden dat in dit deel van het proces onnodig veel aandacht uitgaat naar details, en dit ten koste gaat van de focus op de bestuurlijk relevante hoofdlijnen in de conclusies en aanbevelingen. De Rekenkamer wil zich daarom in het vervolg in haar Nawoord richten op de bestuurlijke hoofdlijnen.

rapportages

Zoals hiervoor aangegeven is uitgangspunt dat rekenkameronderzoek dient te leiden tot heldere, voor raadsleden goed toegankelijke rapportages met bruikbare aanbevelingen.

De Rekenkamer constateert hier een wens en noodzaak tot verbetering. Als gevolg van de bij rekenkameronderzoek te volgen, sterk gesystematiseerde werkwijze is er een neiging dat dit leidt tot goed gedocumenteerde, maar doordoor ook uitgebreide rapportages.

De Rekenkamer wil de zorgvuldige onderbouwing handhaven, maar daarbij tot een redactie en presentatie komen die de rapportages beter toegankelijk maken.

presentatie van c.q. toelichting op onderzoeksrapportage

Na het uitbrengen van de rapportage biedt de Rekenkamer aan om desgewenst de rapportage nader toe te lichten in de vorm van een presentatie of anderszins. De werkwijze bij gemeenteraden is in dit opzicht zeer divers, zodat hier steeds sprake is van maatwerk.

follow up onderzoeken

De Rekenkamer West-Brabant volgt tot dusver de doorwerking van de uitgevoerde onderzoeken op basis van de informatie die daarover vanuit de deelnemende gemeenten beschikbaar wordt gesteld. Geconstateerd wordt er op dit punt belangrijke verschillen zijn. Sommige gemeenten volstaan met de melding/uitslag van de behandeling in de gemeenteraad. Anderen zenden ook raadsvoorstellen, beleidsplannen e.d. waaruit blijkt op welke wijze uitwerking zal worden gegeven aan de besluiten die raad genomen heeft n.a.v. aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek. In een enkele gemeente is er sprake van een systematische bewaking d.m.v. een periodieke terugblik op de daadwerkelijke uitvoering.

3.3. Onderzoeksrapportages

Onderzoeksprogramma 2008

In 2009 zijn vijf (met datum aangegeven) rapportages uitgebracht als afronding van het onderzoeksprogramma 2008:

Bergen op Zoom

- Re-integratiebeleid (17-7-2009)

Halderberge

- Jeugd- en jongerenbeleid i.r.t. Veiligheid (3-11-2009)

Oosterhout

- Digitale dienstverlening Oosterhout (6-4-2009)

Roosendaal

- Afhandeling klachten en meldingen Roosendaal (3-2-2009)
- Heffing en Invordering Belastingen (6-4-2009)

Onderzoeksprogramma 2009

In het kader van het onderzoeksprogramma 2009 zijn de volgende onderzoeken in uitvoering genomen c.q. (met datum aangegeven) rapportages uitgebracht:

Bergen op Zoom

- Programmabegroting (10 september 2009)
- Grondbeleid / Bergse Haven, rapportage Vooronderzoek (22 december 2009)

Etten-Leur

- Nakoming toezeggingen (29 juni 2009)

Geertruidenberg

- Re-integratiebeleid (26 januari 2010)

Halderberge

- Privatisering sportaccommodaties (26 februari 2010)
- Quick scan Effecten woonbeleid starters (26 januari 2010)

Moerdijk

- Re-integratiebeleid (15 januari 2010)
- Nakoming toezeggingen (22 juli 2009)

Oosterhout

- Subsidieverlening (7 september 2009)
- Re-integratiebeleid (15 januari 2010)

Roosendaal

- Inhuur externen (24 december 2009)

Rucphen

- Re-integratiebeleid (30 december 2009)

Zundert

- Personeelsbeleid (29 januari 2010)

Op het moment waarop dit jaarverslag wordt uitgebracht zijn twee rapportages nog in een afrondend stadium:

- Sturing grote projecten gemeente Etten-Leur (in fase ambtelijk wederhoor)
- Sturing grote projecten gemeente Roosendaal (in fase bestuurlijk wederhoor)

De publicaties zijn via de website www.rekenkamerwestbrabant.nl te raadplegen.

4. Financieel overzicht

4.1. Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de financiële aspecten. De verantwoording is, conform de richtlijnen die daarvoor gelden, gebaseerd op het stelsel van baten en lasten.

4.2. Resultatenrekening 2009

Baten

Tabel 4.1.: Baten 2009

Baten	Geraamd	Werkelijk
Bergen op Zoom	€ 67.689	€ 69.110
Etten-Leur	€ 41.649	€ 42.626
Geertruidenberg	€ 31.649	€ 32.391
Halderberge	€ 41.649	€ 42.626
Moerdijk	€ 41.649	€ 42.626
Oosterhout	€ 63.298	€ 64.783
Roosendaal	€ 80.161	€ 81.858
Rucphen	€ 31.649	€ 32.391
Zundert	€ 31.649	€ 32.391
Totaal	€ 431.042	€ 440.802

De inkomsten zoals opgenomen in de begroting voor 2009 waren gebaseerd op het prijspeil 2008. Conform het Convenant is de bijdrage verhoogd met de inflatiecorrectie op basis van de commerciële dienstverleningsindex. Bij de gemeenten Bergen op Zoom en Roosendaal is daarnaast ook het aantal inwoners medebepalend voor de bijdrage, zodat bij deze gemeenten ook een (kleine) correctie heeft plaatsgevonden n.a.v. de ontwikkeling van het aantal inwoners.

Lasten

Tabel 4.2. Lasten 2009

Lasten	Geraamd	Werkelijk
<i>Interne onderzoekskosten</i>		
Presentiegelden, reis- en verblijfskosten	€ 49.000	€ 49.975
Personeelskosten	€ 90.000	€ 87.529
Bijkomende kosten, huisvesting en faciliteiten	€ 17.700	€ 14.449
Totaal interne onderzoekskosten	€ 156.700	€ 151.953
<i>Externe onderzoekskosten</i>	€ 274.342	€ 262.914
<i>Voordelig saldo</i>	0	€ 25.935
Totaal	€ 431.042	€ 440.802

Uit het overzicht blijkt dat een licht overschot is ontstaan op zowel de interne onderzoekskosten als de externe onderzoekskosten.

Resultaat

Het geheel van baten en lasten leidt per saldo tot een positief resultaat ad € 25.935.

4.3. Balans

Met het oog op de efficiency voert de Rekenkamer West-Brabant geen eigen financiële administratie, maar maakt daartoe gebruik van de faciliteiten van de gemeente Roosendaal. Op de balans komen daarom geen financiële activa voor als "kas" en "bank", maar krijgt dit gedaante in de vorm van de rekening courant positie met de gemeente Roosendaal.

Balans per 31-12-2009

Activa	31-12-2008	31-12-2009
Tegoed op rekening courant gemeente Roosendaal	€ 94.583	€ 52.127
Totaal	€ 94.583	€ 52.127

Passiva	31-12-2008	31-12-2009
Restitutie positief resultaat 2007	€ 39.997	€ 4.440
Restitutie positief resultaat 2008	€ 10.701	
Nog te betalen presentiegelden en declaraties reiskosten	€ 4.635	
Nog te betalen externe onderzoekskosten	€ 39.250	€ 21.752
Resultaat 2009		€ 25.935
Totaal	€ 94.583	€ 52.127

4.4. Resultaatsbestemming

Per saldo leidt de uitvoering van het onderzoeksprogramma 2009 tot een positief resultaat ad € 25.935. Op grond van artikel 9 van het Convenant wordt dit overschot toegevoegd aan de Risicoreserve.

Aan deze reserve is op grond van het Convenant een maximum verbonden ad 10% van de door de gemeenten beschikbaar gestelde bedragen voor dat jaar. Per eind 2009 bedraagt dit maximum derhalve € 44.380.

Met de bovengenoemde toevoeging bedraagt het saldo per eind 2009 € 25.935, zodat de toevoeging binnen het gestelde maximum blijft.

Bijlage 1: Nevenfuncties leden Rekenkamer West-Brabant

Opnamedatum: 23 maart 2010

Drs. R.J.A. Clayden (voorzitter)

- Voorzitter van de raad van commissarissen van Jutphaas Wonen in Nieuwegein
- Voorzitter van de rekenkamer van Papendrecht
- Lid van de raad van toezicht Leyakkers in Rijen
- Lid van de raad van toezicht van jeugdzorginstelling de Combinatie in Eindhoven (tot 1-7-2009)
- Lid van de raad van toezicht van jeugdzorginstelling Tender in Breda (vanaf 1-7-2009)
- Directeur/eigenaar van een adviesbureau

Dr. J. Naafs (plaatsvervangend voorzitter)

- Directeur ViaZorg
- Voorzitter gezamenlijke Rekenkamercommissie gemeenten Reimerswaal, Kapelle en Noord-Beveland
- Lid Raad van Toezicht Stichting Traverse
- Lid Algemeen bestuur Stichting Door
- Lid Regionaal Comité Zeeland van de Vereniging VU-Windesheim en VU-podium

Drs. M.G. van Schadewijk

- Manager Havenziekenhuis Rotterdam

Mr. drs. A.M.M. van Breugel

- Hogeschooldocent
- Voorzitter rekenkamercommissie gemeente Aalburg
- Voorzitter cliëntenraad WWB gemeenten Werkendam en Woudrichem
- Vicevoorzitter raad van toezicht Huisartsenpost Midden Brabant Tilburg
- Lid raad van toezicht GGZ Breburg Groep Tilburg

Mw. L. de Jong Stabel

- Klinisch chemisch analiste
- Lid Raad van Toezicht Woningbouwcorporatie Leyakkers Gilze-Rijen
- Lid van Raad van Toezicht Basisbibliotheek Theek 5 Oosterhout
- Voorzitter sponsorcommissie Acht van Chaam
- Presidente Soroptimistclub Breda
- Bestuurslid Waterschap Brabantse Delta
- Vicevoorzitter rekenkamercommissie Waterschap Brabantse Delta

Bijlage 2: Overzicht onderzoeksprogramma 2009

Onderzoeken re-integratiebeleid (Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout, Rucphen)

De centrale vraag in dit onderzoek is of het re-integratiebeleid in de betreffende gemeente als doeltreffend en doelmatig kan worden aangemerkt.

Deze centrale vraagstelling wordt uitgewerkt in een viertal deelvragen:

- a. leidt de kaderstelling door de gemeenteraad tot heldere en meetbaar geformuleerde vaststelling van doelen, beoogde resultaten c.q. daarvoor beschikbaar te stellen middelen?
- b. slaagt het College er in om op basis van:
  - inzicht in de mogelijkheden en beperkingen van cliënten, c.q.
  - inzicht in de mogelijkheden op de arbeidsmarkt,dit te vertalen in op haalbare resultaten gerichte re-integratietrajecten?
- c. is de informatiehuishouding ingericht op het verkrijgen van zodanige kwantitatieve en kwalitatieve inzichten dat kan worden vastgesteld of de re-integratietrajecten daadwerkelijk tot de beoogde resultaten leiden?
- d. leidt dit tot een adequate informatievoorziening aan de gemeenteraad, zodanig dat de raad invulling kan geven aan haar controlerende rol en (lerend van de resultaten) op verbeterde wijze invulling kan geven aan de kaderstellende rol voor de volgende cyclus?

Binnen deze vraagstelling gaat de aandacht in het bijzonder uit naar:

- de wijze waarop de gemeente komt tot een diagnose van de mogelijkheden van cliënten om al dan niet toe te kunnen treden tot de arbeidsmarkt;
- de doelen c.q. het doelbereik met betrekking tot dat deel van de uitkeringsgerechtigden, waarvoor op grond van de diagnose wordt geconstateerd dat (her)intreding naar betaald werk niet reëel haalbaar te achten is;
- de doelen en inzet van de gemeente met betrekking tot ANW-ers en niet-uitkeringsgerechtigden.

Sturing grote projecten (Etten-Leur, Roosendaal)

De centrale vraag in dit onderzoek is: Hoe vindt de besluitvorming, kaderstelling, risicoanalyse, beheersing en informatievoorziening plaats bij de uitvoering van grote projecten in de gemeente Roosendaal resp. de gemeente Etten-Leur?

De focus in het onderzoek ligt op het lerend aspect. In het kader van het onderzoek zal ook de realisatie van enkele concrete projecten worden betrokken. Het doel is daarbij niet zozeer om tot oordeelsvorming te komen over de realisatie van deze projecten op zich, maar om in de vorm van casestudies inzicht te krijgen in de afspraken die m.b.t. de realisatie van grote projecten zijn gemaakt c.q. de wijze waarop daar in de praktijk invulling aan wordt gegeven.

deelvragen

Het onderzoek wordt uitgewerkt in vijf deelvragen:

Deelvraag 1

- Welke afspraken zijn gemaakt over de beleidsvorming en besluitvorming van grote projecten;
- En blijken deze afspraken in de praktijk ook te leiden tot een eenduidige en realistische vaststelling van de kaders waarbinnen het project wordt gerealiseerd?

Deelvraag 2

- Welke afspraken zijn gemaakt met betrekking tot de beheersing van het realisatieproces;
- En blijken deze afspraken er in de praktijk ook toe te leiden dat projecten binnen de vastgestelde kaders worden gerealiseerd?

Deelvraag 3

- Welke afspraken zijn gemaakt met betrekking tot de informatievoorziening aan de gemeenteraad;
- En blijken deze afspraken er in de praktijk ook toe te leiden dat de gemeenteraad tijdig en adequaat wordt geïnformeerd over afwijkingen (inhoudelijk, financieel, tijd) van de vastgestelde kaders?

Deelvraag 4

- Welke aanpassingen kunnen op basis van ervaringen worden geadviseerd met betrekking tot de te volgen werkwijze bij de realisatie van grote projecten?

Bij elk van de vragen gaat de aandacht in het bijzonder uit naar de wijze waarop risico's bij grote projecten worden onderkend en de wijze waarop de gemeente hiermee omgaat.

Onderzoek Programmabegroting (Bergen op Zoom)

De doelstelling van het onderzoek is in de volgende hoofdvragen samengevat:

1. In hoeverre zijn de beoogde maatschappelijke effecten duidelijk en meetbaar benoemd, en is aangegeven welke inspanningen daarvoor moeten worden verricht en wat dat mag kosten?
2. Kan de gemeenteraad op basis van de benoemde maatschappelijke effecten beoordelen of de doelstellingen zijn verwezenlijkt?
3. In hoeverre voldoet de huidige programmabegroting, in relatie met de daaraan gekoppelde instrumenten uit de planning & controlcyclus, aan de eisen die nodig zijn om deze functies te vervullen?
4. Welke verbeterpunten kunnen worden genoemd voor zowel de inhoud als het gebruik van de programmabegroting?

Onderzoek Grondbeleid (Bergen op Zoom)

Het doel van het onderzoek is om inzicht te geven in:

- a. de wijze waarop de gemeenteraad vorm en inhoud geeft aan haar kaderstellende rol;
- b. de wijze waarop het college invulling geeft aan haar taken op het gebied van planontwikkeling, planrealisatie en grondexploitatie;
- c. de wijze waarop de gemeenteraad invulling geeft aan haar controlerende rol.

De aandacht gaat daarbij in het bijzonder uit naar de wijze waarop de gemeente inhoud geeft aan de relaties tot de bij het grondbeleid betrokken marktpartijen, c.q. de wijze waarop de aan de grondexploitatie verbonden risico's daarbij worden verdeeld en beheerst.

Onderzoek Privatisering sportaccommodaties (Halderberge)

De centrale vraag in dit onderzoek is: In hoeverre draagt de privatisering van sportaccommodaties in de gemeente Halderberge bij aan de maatschappelijke, sportieve en financiële doelen die met het beleid van de gemeente Halderberge worden nagestreefd?

Deze vraag is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

A. Beleidskaders en doelen voor sport(accommodaties)

1. Welke beleidskaders en doelen stelt de gemeente ten aanzien van:
  - a. het sportbeleid in het algemeen;
  - b. de privatisering van sportaccommodaties in het bijzonder?

B. Vertaling van beleidskaders en doelen in afspraken

2. Op welke wijze zijn de beleidskaders en doelen vertaald in overeenkomsten en afspraken tussen de gemeente, exploitanten en verenigingen?

C. Beleidsuitvoering en werking van de afspraken

3. Op welke wijze wordt in de praktijk invulling gegeven aan de gemaakte afspraken? Aan welke oorzaken zijn eventuele afwijkingen toe te schrijven en hoe is hiermee omgegaan?

D. Resultaten en effecten van het beleid

4. In hoeverre worden de vooraf gestelde doelen bereikt?

E. Rol van de raad

5. Hoe wordt de raad in staat gesteld om invulling te geven aan de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol, en geeft de raad ook daadwerkelijk invulling aan deze rollen?

Subsidieverlening (Oosterhout)

De centrale vraag in dit onderzoek is: Leidt de inzet van het instrument subsidieverlening binnen het programma Maatschappelijke Zorg er toe dat de beoogde prestaties op doelmatige wijze tot stand komen, en leiden deze tot de door de gemeente beoogde maatschappelijke effecten?

Deze centrale vraag is uitgewerkt in een zevental deelvragen:

1. Zijn de doelen die de gemeente binnen dit programma wil bereiken eenduidig en meetbaar geformuleerd?
2. Is duidelijk en meetbaar geformuleerd welke bijdrage daaraan met de inzet van het instrument subsidieverlening wordt beoogd?
3. Zijn de doelen uitgewerkt naar concrete prestaties, c.q. zijn de hiervoor in te zetten middelen gebaseerd op een geobjectiveerde vaststelling van kosten en baten?
4. Wordt de gemeente door de betrokken instellingen volledig en tijdig geïnformeerd over de feitelijke realisatie van de prestaties c.q. de mate waaraan deze in realiteit bijdragen aan de beoogde maatschappelijke effecten?
5. Wordt de informatie door de ambtelijke organisatie zowel uit bedrijfsmatig als beleidsmatig oogpunt geanalyseerd en beoordeeld?
6. Leidt de planning & control cyclus voor het college tot overzichtelijke sturingsinformatie over subsidies en prestaties van gesubsidieerde instellingen, zodanig dat waar nodig tijdig tot bijsturing van de uitvoering wordt gekomen?
7. Leidt de planning & control cyclus voor de gemeenteraad tot overzichtelijke sturingsinformatie over subsidies en prestaties van gesubsidieerde instellingen, zodanig dat waar nodig tijdig tot bijsturing van het beleid wordt gekomen?

Inhuur externen (Roosendaal)

De centrale vraag in dit onderzoek is: In hoeverre is de inhuur van externen in de gemeente Roosendaal als effectief, doelmatig en transparant aan te merken?

Deze centrale onderzoeksvraag wordt uitgewerkt in drie deelvragen:

1. Op welke wijze heeft de gemeentelijke organisatie uitwerking gegeven aan de aanbevelingen die de voormalige Rekenkamercommissie heeft geformuleerd met betrekking tot de inhuur van externen?
2. Is (mede) op grond daarvan een gestructureerd proces met betrekking tot de inschakeling van externe bureaus tot stand gekomen?
3. Is de gemeenteraad zodanig geïnformeerd over de voortgang van deze verbeteracties, c.q. de feitelijke ontwikkelingen met betrekking tot de inhuur van derden, dat de raad in staat is gesteld om invulling te geven aan zijn controlerende functie?

Personeelsbeleid (Zundert)

De centrale vraag in dit onderzoek is: In hoeverre leidt het door de gemeente gevoerde personeelsbeleid tot een zodanige kwaliteit en continuïteit in de personele bezetting dat daarmee een effectieve en doelmatige uitvoering van de taken mogelijk wordt gemaakt?

Met het oog op de doelstelling van het onderzoek wordt deze centrale vraag uitgewerkt in vier deelvragen:

1. welke doelen streeft de gemeente na in het kader van het HRM-beleid, en welke afspraken zijn gemaakt met betrekking tot de daartoe in te zetten instrumenten? Zijn de doelen en afspraken SMART geformuleerd?
2. worden de instrumenten conform de gemaakte afspraken ingezet?
3. in hoeverre worden hiermee de beoogde doelen bereikt?
4. welke aanbevelingen kunnen worden geformuleerd om tot verbetering te komen?

Binnen deze context zal in het bijzonder worden onderzocht of op grond van feiten kan worden vastgesteld of, en zo ja in welke mate in de gemeente Zundert sprake is van knelpunten in de kwaliteit en continuïteit van de personele bezetting, wat de oorzaak is van deze knelpunten en op welke wijze deze tot een oplossing kunnen worden gebracht.

Quick scans Nakoming toezeggingen (Etten-Leur, Moerdijk)

De centrale vraagstelling voor de quick scan luidt als volgt: In hoeverre komt het college van B&W zijn toezeggingen aan de raad na, wat is de kwaliteit van de informatievoorziening hierover aan de raad en welke verklaringen zijn er voor eventuele niet nakoming van toezeggingen en gebrekkige kwaliteit van de informatievoorziening?

Bovenstaande centrale onderzoeksvraag is nader gespecificeerd in vier deelvragen:

1. Welke richtlijnen en systemen hanteert het college om toezeggingen te beheersen?
2. Worden toezeggingen tijdig en volledig nagekomen?
3. Wat is de kwaliteit van de informatie aan de raad over uitstaande toezeggingen?
4. Wat zijn verklaringen voor eventuele gebreken in de nakoming van toezeggingen en/of de kwaliteit van de informatievoorziening aan de raad over toezeggingen?

Quick scan Effecten woonbeleid voor starters (Halderberge)

De centrale vraag in deze quick scan is: Heeft het door de gemeente Halderberge in de periode 2003-2008 gevoerde beleid ertoe geleid dat aan starters voldoende mogelijkheden worden geboden om zich in de eigen gemeente / kern te vestigen? Welke maatregelen zijn eventueel aan te geven die voor de starters een beter resultaat zouden kunnen opleveren?

Dit wordt uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- In hoeverre heeft de gemeente een goed en actueel inzicht in de woningbehoefte van haar inwoners c.q. daarbinnen aangewezen doelgroepen? Op welke bronnen baseert zij dit inzicht (woningbehoefteonderzoek, wachtlijsten, anders?)
- Welk beleid is door de gemeente voorgenomen om in deze behoefte te kunnen voorzien?
- Zijn / worden de in het beleid voorgenomen initiatieven en prestaties ook daadwerkelijk gerealiseerd?
- Heeft het beleid van de gemeente daarmee daadwerkelijk bijgedragen aan het beschikbaar komen van een op de woningbehoefte aansluitend aanbod?
- Is de gemeenteraad in voldoende mate in staat gesteld om invulling te kunnen geven aan haar kaderstellende en controlerende rol?
- Zijn door de gemeente met woningcorporaties prestatieafspraken gemaakt over de huisvesting van starters?
- Zijn de uitgangspunten van het beleidsplan 2002-2006 van de gemeente over starters consequent gevolgd?
- Vindt monitoring plaats van de op dit terrein behaalde resultaten van het beleid?